

CZU 343.34

PROBLEMA CALIFICĂRII VANDALISMULUI SĂVÂRȘIT DE DOUĂ SAU MAI MULTE PERSOANE

Sofia PILAT,

doctor în drept, conferențiar universitar,
Catedra „Procedură penală, criminalistică și securitate
informațională” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
ORCID: 0000-0002-1517-8886

Rezumat

Aplicarea pedepsei penale constituie un instrument important al dreptului penal, dat fiind faptul precum că îndeplinirea exactă a sarcinilor acestuia contribuie direct la prevenirea și contracararea la timp a atentatelor infracționale.

Încadrată într-un ansamblu de mijloace menite să apere și să asigure păstrarea și respectarea ordinii de drept, pedeapsa, în calitate de ultimă măsură, devine indispensabilă de fiecare dată când ordinea de drept este grav încălcată.

În această ordine de idei, pedeapsa contribuie enorm la curmarea activității infracționale prin intermediul creării unor obstacole care ar împiedica săvârșirea faptelor ilegale, astfel, prin urmare, asigurând respectarea regulilor de conviețuire socială.

Cuvinte-cheie: vandalism, infracțiune, făptuitor, pedeapsă penală, ordine de drept, circumstanțe agravante, grad prejudiciabil, coautori, pângărire, nimicire.

Summary

The application of the criminal penalty is an important tool of criminal law, given the fact that the exact performance of its tasks contributes directly to the prevention and timely countering of criminal attacks.

Included in a set of means designed to defend and ensure the preservation and observance of the legal order, punishment, as a last measure, becomes indispensable every time the legal order is seriously violated.

In this sense, punishment contributes enormously to the end of criminal activity by creating obstacles that would prevent the commission of illegal acts, thus, therefore, ensuring compliance with the rules of social coexistence.

Keywords: vandalism, crime, perpetrator, criminal punishment, law and order, aggravating circumstances, prejudicial degree, co-perpetrators, defilement, destruction.

Introducere. Pedeapsa penală constituie principalul mijloc de asigurare a ocrotirii ordinii de drept în cadrul unui stat, care se realizează prin intermediul aplicării unor măsuri de constrângere a celor care se fac vinovați de comiterea faptelor interzise de lege.

Pentru a opera în continuare cu noțiunea de circumstanțe agravante, considerăm a fi oportun să trecem în revistă definiția acestora dată în litera-

tura de specialitate.

În acest sens, autorul T.A. Kostareva definește circumstanțele agravante ca acele împrejurări esențiale specificate în lege, care sunt caracteristice doar pentru o parte din infracțiuni de același tip, ce reflectă schimbări esențiale ale gradului prejudiciabil al faptei comise și ale personalității infractorului, care influențează asupra estimării legislative față de cele comise, asupra măsurii de răspundere și a pedepsei [7, p. 40].

După cum menționează autorul Gh. Ivan, individualizarea pedepsei penale se realizează inclusiv prin luarea în considerare a tuturor cauzelor de atenuare sau de agravare a pedepsei, deoarece numai printr-o apreciere de ansamblu a tuturor împrejurărilor care au influență asupra gradului de pericol social concret al faptei și asupra stării de pericolozitate a făptuitorului se poate stabili pedeapsa corespunzătoare și pot fi atinse scopurile reacțiunii represive [6, p. 169].

Sub acest aspect, la stabilirea categoriei și quantumului pedepsei penale aplicate în cazul comiterii unei fapte penale un rol deosebit de important le revine circumstanțelor agravante.

Autorul Alexandru Borodac menționează că prin circumstanțe agravante se înțeleg diferite stări, situații, întâmplări, calități sau alte împrejurări ale realității care reflectă întotdeauna, în mod univoc, o pericolozitate sporită a infractorului și un grad prejudiciabil sporit al faptei comise, ceea ce impune o reacție mai dură din partea statului [1, p. 412].

Din noțiunile expuse mai sus rezultă că circumstanțele agravante ale infracțiunii reflectă schimbarea esențială a gradului prejudiciabil al faptei penale comise și nu în ultimul rând a personalității infractorului.

Analiza art. 288 alin. (2) lit. b) și c) CP al RM ne indică prezența circumstanțelor agravante în conținutul acestei norme juridico-penale.

Astfel, prin intermediul acestor circumstanțe, răspunderea penală pentru comiterea infracțiunii de vandalism este înăsprită. În urma analizei amănunțite a art. 288 CP al RM, putem constata că componența infracțiunii de vandalism este structurată în două alineate, unde în primul alineat legiuitorul se referă la componența de bază a infracțiunii în cauză, iar în al doilea sunt indicate circumstanțele agravante care înăspresc pedeapsa penală pentru acțiunile de pângărire a edificiilor, încăperilor, precum și cele de nimicire a bunurilor în transportul public sau în alte locuri publice.

Printre circumstanțele agravante ale infracțiunii de vandalism specificate la art. 288 alin. (2) lit. b) și c) CP al RM se numără următoarele:

- vandalismul săvârșit de două sau mai multe persoane;
- vandalismul săvârșit asupra bunurilor care au o valoare istorică, culturală sau religioasă.

Prima circumstanță agravantă specificată la art. 288 alin. (2) lit. b) CP

– vandalismul săvârșit de două sau mai multe persoane, presupune o reuniune a eforturilor a cel puțin două sau după caz a mai multor persoane, care acționează cu aceeași intenție pentru atingerea unuia și aceluiași rezultat infracțional, care în cazul nostru constă în comiterea vandalismului.

Avantajul săvârșirii infracțiunii de vandalism de două sau mai multe persoane constă în ușurarea comiterii faptei și sporirea posibilității de realizare a scopurilor propuse de către făptuitori.

În cazul săvârșirii vandalismului de către două sau mai multe persoane, gradul prejudiciabil al faptei va fi mai înalt în comparație cu infracțiunea de vandalism comisă fără circumstanțe agravante, deoarece în cazul dat la realizarea laturii obiective a infracțiunii și-au reunit eforturile mai mulți coautori care efectuează acțiunile de pângărire sau nimicire asupra unuia și aceluiași bun, edificiu sau încăpere.

De asemenea, această circumstanță agravantă, îngreunează demascarea făptuitorilor și, ca urmare, aceștia devin mai siguri, mai conștienți și mai siguri în decizia de a continua activitatea infracțională comună.

Așadar, pericolozitatea sporită a vandalismul săvârșit de două sau mai multe persoane este condiționată de însăși pluralitatea făptuitorilor, care dă acestora o mai mare forță de acțiune, le creează mai mari posibilități de a săvârși și a ascunde infracțiunea, totodată îi face să acționeze cu mai multă siguranță și îndrăzneală [2, p. 174].

Săvârșirea infracțiunii de vandalism prin prisma circumstanței agravante de două sau mai multe persoane presupune existența a trei ipoteze alternative, care reies indirect din prevederile Hotărârii Plenului CSJ a RM „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art. 145-148 CP)” nr. 11 din 24.12.2012, și anume:

- săvârșirea vandalismului de doi sau mai mulți coautori;
- săvârșirea vandalismului de către o persoană, care întrunește semnele subiectului infracțiunii, în comun cu una sau mai multe persoane, care nu întrunesc aceste semne (de ex.: nu au atins vârsta răspunderii penale, sunt iresponsabile etc.);
- săvârșirea infracțiunii de vandalism de către o persoană, care întrunește semnele subiectului infracțiunii, prin intermediu unei persoane, care nu întrunește aceste semne (de ex.: nu a atins vârsta răspunderii penale, este iresponsabilă etc.) [5].

Analizând prima ipoteză din cele trei enumerate mai sus, considerăm a fi oportun în primul rând să definim termenul „coautor”, care, potrivit dicționarului explicativ al limbii române, reprezintă persoana care a săvârșit o infracțiune împreună cu alta sau cu altele, considerată în raport cu aceasta sau cu acestea [4].

De asemenea, tot aici este important să menționăm că infracțiunea de

vandalism se consideră a fi comisă de către două sau mai multe persoane, indiferent de faptul dacă între coautori exista sau nu o înțelegere prealabilă de participare în comun la săvârșirea respectivei fapte penale.

Înțelegerea prealabilă referitoare la săvârșirea vandalismului poate îmbrăca următoarele forme: 1) verbală, atunci când acordul se încheie prin viu grai; 2) nonverbală, presupunând fie consemnarea acordului în scris, fie confirmarea încheierii acestuia pe calea unor acțiuni concludente (privirea aprobatoare, semnul confirmativ cu capul, mișcarea aprobativă a mâinii etc.). Nu este exclusă îmbinarea celor două forme. La fel, nu se exclude (mai cu seamă, în situația în care înțelegerea prealabilă adoptă o formă verbală sau scrisă) ca înțelegerea prealabilă să aibă fie un caracter direct (adică să fie încheiată nemijlocit între făptuitori), fie un caracter indirect (adică să presupună prezența unor mijlocitori). Lipsa sau prezența înțelegerii prealabile dintre făptuitori nu poate influența calificarea celor săvârșite în baza art. 288 alin. (2) lit. b) CP, dar poate fi luată în considerare la individualizarea pedepsei [5].

La fel, este necesar să menționăm și faptul că pentru existența coautoratului, fiecare dintre făptuitori urmează să ia parte nemijlocit la săvârșirea integrală sau parțială a infracțiunii de vandalism.

Nu există coautorat în situația în care la realizarea laturii obiective a infracțiunii participă o singură persoană, iar celelalte contribuie la săvârșirea faptei în calitate de organizator, instigator sau complice.

Asemenea împrejurări omit existența circumstanței agravante de două sau mai multe persoane în conținutul normei juridico-penale specificate la art. 288 CP.

Acest fapt, însă, nu exclude posibilitatea participării la activitatea infracțională alături de coautori și a altor persoane în calitate de organizatori, instigatori sau complici.

În cea de a doua ipoteză alternativă a circumstanței agravante specificate la art. 288 alin. (2) lit. b) – săvârșirea vandalismului de către o persoană, care întrunește semnele subiectului infracțiunii, în comun cu una sau mai multe persoane, care nu întrunesc aceste semne – se stabilește că este suficient ca cel puțin o persoană din cele două sau mai multe care acționează împreună la comiterea vandalismului să aibă calitatea de subiect al infracțiunii, ca circumstanța agravantă de două sau mai multe persoane să se răsfrângă asupra celorlalți care nu dispun de calitatea respectivă, de exemplu, nu au atins vârsta răspunderii penale, persoane iresponsabile.

În acest sens, subiectul care săvârșește infracțiunea împreună cu persoane care nu sunt pasibile de răspundere penală își sporește considerabil potențialul în vederea atingerii rezultatului infracțional. Totodată, persoana care întrunește semnele subiectului infracțiunii este conștientă de faptul că

dispozițiile minorului sau ale persoanei iresponsabile, făcute într-un proces penal, nu vor fi la fel de exacte, juste și credibile ca ale unei persoane adulte și responsabile [2, p. 176].

Ultima ipoteză ce indică săvârșirea infracțiunii de vandalism de către o persoană, care întrunește semnele subiectului infracțiunii, prin intermediul unei persoane, care nu întrunește aceste semne, este elaborată conform prevederilor art. 42 alin. (2) CP în care se stipulează precum că: „Se consideră autor persoana care săvârșește în mod nemijlocit fapta prevăzută de legea penală, precum și persoana care a săvârșit infracțiunea prin intermediul persoanelor care nu sunt pasibile de răspundere penală din cauza vârstei, ireponsabilității sau din alte cauze prevăzute de prezentul cod” [3].

În acord cu aceste prevederi, o astfel de persoană care săvârșește nemijlocit infracțiunea se consideră autorul nemijlocit (imediat) al infracțiunii.

De asemenea, drept urmare a celor menționate, specificăm că persoana care săvârșește infracțiunea prin intermediul unei persoane care nu este subiect al infracțiunii, deși nu săvârșește nemijlocit infracțiunea, este autorul mijlocit (mediat) al infracțiunii. Ambele persoane – atât autorul nemijlocit (imediat), cât și autorul mijlocit (mediat) – săvârșesc infracțiunea. Acest fapt decurge din prevederile art. 42 alin. (2) CP, unde legiuitorul folosește termenul „săvârșește” referitor la autorul nemijlocit (imediat) și expresia „a săvârșit” cu referire la autorul mijlocit (mediat) [2, p. 178].

Referințe bibliografice

1. Borodac A. Manual de Drept penal. Partea specială. Chișinău: F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2004. 622 p.
2. Brînză S., Stati V. Drept penal. Partea specială. Vol. I. Chișinău: F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2011. 1062 p.
3. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 128-129/1012 din 13.09.2002.
4. Dicționar explicativ al limbii române. <http://www.dex.ro/coautor> (accesat la 07.09.2022).
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art. 145-148 CP)” nr. 11 din 24.12.2012.
6. Ivan Gh. Individualizarea pedepsei. București: Editura C.H. Beck, 2007. 288 p.
7. Костарева Т.А. Квалифицирующие обстоятельства в уголовном праве. Понятие, законодательная регламентация, влияние на дифференциацию ответственности. Ярославль: Изд-во ЯрГУ, 1993. 234 с.